

Przedmowa

Artur Dariusz KUBACKI, dr hab. prof. UKEN
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie,
Kraków
artur.kubacki@uken.krakow.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3740-2551>

Magdalena ŁOMZIK, dr
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie,
Kraków
magdalena.lomzik@uken.krakow.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7125-5922>

Niniejszy tom specjalny czasopisma *Comparative Legilinguistics* poświęcony jest problematyce zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce – profesji o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, komunikacji międzykulturowej i poszanowania praw obywateli. Dwudziesta rocznica wejścia w życie *Ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza*

przysięgłego stała się okazją do refleksji nad historią zawodu, jego aktualnym statusem oraz przyszłymi wyzwaniem i przewidywanymi kierunkami rozwoju. Z tej właśnie okazji 20 września 2025 r. w Auli Głównej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się konferencja naukowa pt. *20 lat zawodu tłumacza przysięgłego: historia – terażniejszość – przyszłość*, zorganizowana przez pracowników Katedry Językoznawstwa Niemieckiego UKEN, tj. dra hab. Artura D. Kubackiego, prof. UKEN, dr Magdalenę Łomzik oraz mgr Beatę Podlaską. W wydarzeniu uczestniczyło ponad sześćdziesiąt osób reprezentujących środowisko naukowe, środowisko związane z kształceniem i egzaminowaniem tłumaczy przysięgłych oraz środowisko praktyków zawodu.

Prace zebrane w niniejszym tomie odzwierciedlają różnorodność omówionych podczas konferencji zagadnień. Dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UKEN, przedstawia w artykule pt. *Ewolucja egzaminu państwowego na tłumacza przysięgłego z perspektywy egzaminatora* najważniejsze etapy kształtowania się egzaminu na przestrzeni 20 lat oraz liczne propozycje jego modyfikacji w celu dopasowania formy egzaminu do współczesnych realiów pracy tłumaczy. Artykuł dr. Jana Gościńskiego pt. *Sztuczna inteligencja kontra kandydaci. Czy SI zdałaby egzamin na tłumacza przysięgłego?* dostarcza nam natomiast odpowiedzi na pytanie, czy gdyby kandydaci na tłumacza przysięgłego mogli podczas egzaminu korzystać ze sztucznej inteligencji, zdanie jego części pisemnej stałoby się znacznie prostsze. W tomie nie zabrakło również informacji o części ustnej egzaminu, która stanowi szczególnie trudne wyzwanie dla wielu kandydatów na tłumaczy przysięgłych. Prof. dr hab. Marek Kuźniak i dr Bolesław Cieślak w artykule pt. *Modalność w tłumaczeniu ustnym: błędy i ich konsekwencje w ujęciu legilingwistycznym* przybliżają tematykę błędów modalnych na podstawie materiałów egzaminacyjnych i dydaktycznych. Dzięki artykułowi autorstwa dr Magdaleny Łomzik i mgr Beaty Podlaskiej pt. *Przygotowanie do egzaminu na tłumacza przysięgłego języka niemieckiego w Polsce na przestrzeni 20 lat – wyniki badania ankietowego* możemy spojrzeć na egzamin na tłumacza z perspektywy adeptów tego

zawodu, aby ocenić zarówno wykorzystywane przez nich formy (samo)kształcenia, jak i zmiany w dostępności i różnorodności oferty edukacyjnej w badanym okresie. Dr hab. Edyta Więclawska, prof. UR, w artykule pt. *Narzędzia humanistyki cyfrowej w pracy tłumacza przysięgłego: aspekty genologiczne oraz socjolingwistyczne* zachęca do rozwijania kompetencji cyfrowych tłumaczy poprzez pracę z korpusami językowymi. W tomie nie zabrakło także perspektywy praktyka prawa – mecenasa Pawła Gugały, tłumacza przysięgłego i adwokata specjalizującego się m.in. w obronie praw tłumaczy przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministerstwie Sprawiedliwości. W artykule pt. *Uwagi do funkcjonowania modelu odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych w Polsce* przedstawia dysfunkcje obowiązującego modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz propozycje zmian dotyczące zarówno funkcjonowania Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, jak i Komisji Odpowiedzialności Zawodowej. Tom dopełnia transkrypcja dyskusji panelowej poświęconej przyszłości zawodu tłumacza przysięgłego: ewolucji tej profesji, a także zagrożeniom i szansom stojącym przed nią w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu technologicznym i społecznym.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się nie tylko podsumowaniem dwóch dekad obowiązywania ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, lecz także inspiracją do dalszych badań, dyskusji i działań na rzecz umacniania pozycji tej profesji.